

LYDOS ŠV. KRYŽIAUS IŠAUKŠTINIMO BAŽNYČIA

Šv. Kryžiaus išaukštinimo bažnyčia (1765-1770 arba 1747-1770). Pirmąją medinę parapiinę bažnyčią Lydoje 1387 m. fundavo Ldk Jogaila. 1392 m. bažnyčią sudegino kryžiuočiai, nauja medinė bažnyčia pastatyta 1397 m. ir pašventinta suteikiant Šv. Pranciškaus titulą. 1765 m. senoji medinė bažnyčia buvo išardyta, o jos vietoje 1765-1770 m. vyskupų Tomo ir Mykolo Ziankovičių iniciatyva pastatyta nauja mūrinė bažnyčia, jai suteiktas Šv. Kryžiaus išaukštinimo titulas. Bažnyčia turėjo du vėlyvojo baroko bokštus fasade, buvo aptverta tvora su barokiniais vartais. Atstatant bažnyčią po 1821 m. gaisro, fasado bokštai buvo nuardyti, pertvarkytas bažnyčios fasadas, pristatytas prieangis, o bažnyčios šventorių supusi tvora ir barokiniai vartai nugriauti XX a. 7 dešimtmetyje.

Šv. Kryžiaus išaukštinimo bažnyčia (*Глобис Беларусь; Radzima.org*)

Spėjamas bažnyčios architektas Jonas Kristupas Glaubicas, o bažnyčia priskirtina Vilniaus baroko architektūros mokyklai. Bažnyčia - trinavis halinis pastatas su kvadratine apside ir dviem vėlyvojo baroko bokštais fasade (nuardyti po 1821 m. gaisro).

Šv. Kryžiaus išaukštinimo bažnyčia XIX a. II pusėje. N. Ordos piešinys

Išlikęs vertingas vėlyvojo baroko bažnyčios interjeras - penki netikro marmuro ir stiuko technika dekoruoti altoriai, itin puošni ambona, freskos ir kt.

Centrinė bažnyčios nava ir stebuklingas Dievo Motinos su kūdikėliu paveikslas (*Radzima.org*)

Šoniniame kairiosios navos altoriuje saugomas stebuklingas Dievo Motinos su kūdikėliu paveikslas, vadinamas Dievo Motina Rožančine arba Lydos Dievo Motina. Anot legendos, šį paveikslą į Lydą atvežė pranciškonų misionieriai 1376 m. (išties paveikslas datuojamas XVII a. II p.).

Taip pat žr.:

- Лида, костел Крестовоздвиженский // *Глобус Беларуси*
(http://www.globus.tut.by/lida/index.htm#kostel_farny)
- Касьцёл Узвышэньня Сьв. Крыжа// *Radzima.org*
(http://www.radzima.org/pub/miesta.php?lang=by&miesta_id1=hrilida)